

10^e week door jaar C

Broeders en zusters, in de liturgie van vandaag gaat het over dood en leven. De dood hoort bij het leven, zo zeggen wij dat en zo voelen het vaak ook. Ieder mens zal eens sterven. Wij proberen ons vertrouwd te maken met de gedachte dat we sterfelijke mensen zijn. Maar soms komen we in opstand tegen die dood, vooral als jonge mensen, voor ons gevoel veel te vroeg, komen te overlijden. Het evangelie van vandaag spreekt over een weduwe die haar enige zoon moet missen. Is er dan nog iets om te hopen? De Heer kwam zelf naar haar toe. Hij komt vanmorgen ook naar ons toe. Laten we openstellen voor die ontmoeting met Hem.

Erkennen wij in stilte onze zonden om het mysterie van de eucharistie waardig te kunnen vieren.

Broeders en zusters. De heilige Benedictus noemt als één van de werktuigen om goed te handelen dat we de dood altijd voor ogen moeten hebben. Stil staan bij je eigen sterfelijkheid, beseffen dat je bestaan op aarde niet eeuwig is. Dat is niet gemakkelijk. Onze gedachten gaan vooral uit naar het verleden, naar alle mogelijke herinneringen, naar mooie of vervelende gebeurtenissen, en naar de nabije toekomst, naar alles wat we van plan zijn te doen of wat gedaan moet worden of waar we naar uit zien of juist tegenop zien. Denken aan je eigen dood is niet gemakkelijk. Ik besepte dat twee week geleden heel goed. Mijn vader die 94 jaar is en nog zelfstandig woont ging nogal achteruit qua gezondheid. Hij werd benauwd, zijn hart deed raar en hij moest in het ziekenhuis opgenomen worden. Daar bleek dat meerdere organen slecht functioneerden. Hij voelde zich beroerd. Wij als zijn kinderen beseften dat het moment van zijn overlijden wel eens dicht bij kon zijn. We spraken er openlijk met elkaar over. En ook mijn vader maakte er wel toespelingen op. Maar in feite was hij toch meer bezig met de medische verrichtingen, de verzorging, het bezoek en alle praktische zaken. Echt stil staan bij je eigen dood was zelfs toen nog niet gemakkelijk. Zolang er leven is, houdt dat je ook bezig, ook al wil je misschien wel sterven en zie je er niet tegenop. Tot onze blijdschap is mijn vader onverwacht toch weer opgeknapt en heeft de touwtjes zelf weer in handen genomen.

Waarom adviseert Benedictus ons om de dood altijd voor ogen te hebben? Ik denk dat hij ons wil waarschuwen voor de illusie van de onsterfelijkheid. Alsof ons leven eindeloos is en wij de autonoom de baas ervan zijn. Het leven is een tijdelijke gave van God. Hij bepaalt de kwaliteit ervan en de duur en de zin. Tegenover hem moeten we ook verantwoording afleggen over wat we met de gave van ons leven gedaan hebben. Hij is de liefhebbende en barmhartige Vader, maar ook de Rechter die komt om te oordelen. Als we aan onze dood denken, zullen we stil staan bij dat oordeel over ons leven. Een mensenleven kan altijd nog veranderen, nieuwe kansen en mogelijkheden bieden, maar bij de dood is het definitief: dit was deze mens.

De dood kan zoveel verschillende gezichten hebben. Met alle mogelijke middelen en een enorme uitgegroeide gezondheidszorg houden we de dood op afstand. Maar soms, als het leven ons te zwaar of te pijnlijk wordt, dan verwelkomen we de dood als een goede vriend. Onze vijanden, in de oorlogsgebieden van het Middenoosten, bestoken we met de dood, maar de dood van onze vrienden en dierbaren betreuren we. Ook al komt de dood soms als geroepen, uiteindelijk blijft hij toch een vijand die wij bestrijden. Het ergste vinden we de dood van een kind, dat nog weinig van het leven geproefd heeft en op jonge leeftijd sterft, als zijn of haar bestaan nog niet volgroeid en voltooid is. Dan lijkt het alsof je aardse leven zijn doel nog niet bereikt heeft.

Daar gaan de Schriftlezingen van vandaag over: het sterven van een kind. De profeet Elia wordt aangesproken door de weduwe die hem onderdak heeft gegeven. Haar zoon is ernstig ziek en sterft. Elia wordt diep geraakt door het immense verdriet van de moeder en kan dit sterven niet accepteren. Hij besluit met al zijn profetische kracht God aan te roepen. Hij gaat op het gestorven kind liggen om het als het ware zijn eigen levenswarmte te geven. Het ongelooflijke gebeurt: zijn indringende gebed wordt verhoord en God geeft het leven terug aan het kind. Ook het evangelie van Lucas vertelt een dergelijk voorval. Jezus trok met zijn leerlingen naar het stadje Naïm toen zij daar een rouwstoet tegenkwamen. Het enig kind van een weduwe was gestorven. De dood is in dit geval

een ramp, een schrijnend en onbegrijpelijk gebeuren: een arme vrouw, die niemand heeft om voor haar te zorgen moet ook nog haar enig kind verliezen, het liefste wat er voor haar is op de wereld. Hoe kan God dit toelaten? Jezus voelde een diep medelijden met haar. Het onpeilbare verdriet komt helemaal binnen bij hem en hij troost de vrouw en zegt haar dat ze niet moet schreien. Het is alsof Hij door de duisternis van de dood heen ziet, Hij ziet het licht van het goddelijke leven en wil dat laten schijnen. Hij gaat naar de lijkbaar toe raakt die aan en roept de jongen toe: 'Jongen, ik zeg je sta op'. Zomaar op een doodgewone dag wordt de dood verjaagd en mag het leven overwinnen. Zomaar op een doordeweekse dag wordt het Pasen en laat Jezus de kracht van God voelen. In het duister van die arme vrouw breekt het licht van God door.

Het zijn prachtige verhalen deze twee, over de profeet Elia en over Jezus. Ze vertellen ons dat God de Heer is over leven en dood en dat Hij aan onze kant staat in onze strijd tegen verval en ziekte en verdriet. Tegelijk roepen deze gebeurtenissen ook vragen bij ons op. Kan dit wel? En als het toen gebeurde, waarom nu niet? En is de dood niet gewoon natuurlijk, moet je hem niet accepteren als hij komt, zelfs als hij te vroeg of onverwacht komt?

De boodschap van Jezus die door de apostel Paulus is uitgediept, gaat ervan uit dat de dood wezenlijk niet bij het leven hoort. De dood is een vreemde, vijandige macht die de mens in zijn greep heeft en die in nauw verband staat met het kwaad in de wereld. Het evangelie getuigt dat deze vijand niet voor altijd zal heersen, dat hij al overwonnen is door de verrijzenis van Jezus. Het leven dat God voor ons bedoeld heeft is een leven zonder afbraak en zonder ziekte en zonder geweld en zonder sterven. Het is een eeuwige, glorievol leven, dat in Jezus werkelijkheid geworden is. 'Ik ben de verrijzenis en het leven', zegt Hij zelf, 'wie in mij gelooft zal leven'. En dat is een leven door de dood heen, een leven dat sterker is dan de dood, een leven in God, in zijn heerlijkheid. In de opwekking van de jongen van Naïm, net als in de opwekking van Lazarus, wil Jezus ons een teken geven, een voorproefje van dat nieuwe leven dat geen dood meer kent. Wij leven allemaal nog in een oude wereld waarin vergankelijkheid en dood heersen. Maar door Jezus is er tegelijkertijd al een nieuwe wereld begonnen, een wereld waarin het leven zich voluit en zonder hindernis kan ontplooiën. Het evangelie vertelt van de tekens die Jezus deed, met name die twee keer dat hij een dode nieuwe leven gaf, tekens die getuigen van die nieuwe werkelijkheid die al aangebroken is. Natuurlijk is die nog niet volledig verwezenlijkt. Ook de jongen van Naïm en Lazarus zijn weer gestorven. Onze aardse geschiedenis is helaas nog sterk getekend door het kwaad en het sterven van mensen. Maar in geloof weten wij van die nieuwe wereld, zijn wij door Jezus al verbonden met een volmaakt bestaan, zonder verdriet en pijn, zonder einde.

Wij leven met de dood. Natuurlijk houden wij die het liefst op een afstand, want het leven is mooi en goed. Soms komt die dood dichtbij, als vijand, en ook wel eens als vriend. Altijd is het goed, zoals Benedictus ons leert, om ons bewust te zijn van onze sterfelijkheid. We zijn geen goden en geen engelen, we zijn breekbare, vergankelijke mensen. Maar we mogen ook door en over de dood heen zien, want Jezus leeft en in hem is ook in ons het nieuwe leven begonnen. Hij wil ons dat laten voelen, nu al in dit aardse bestaan. Hij zegt ook tegen ons: jij mens, jij vrouw, jij man, ik zeg je: sta op. En zo zullen ook wij mogen ervaren: midden in de dood zijn wij in het leven. Zijn kracht in onze zwakheid. Pasen geldt het hele jaar door: de Heer is waarlijk verrezen. Amen.